

פיררפרינציפ

(Führerprinzip; מילולית: עקרון המנהיג), מונח ארגוני-שלטוני במילון הנאצי, שפירושו יצירת סמכות ממעלה מטה ואחריות ממטה מעלה. אחד ממאפייני הנאציזם-סוציאליזם היה הערצה מעין-דתית של ה'מנהיג', פולחן הפירר. הדבר התבסס על רעיונות פסידו-גרמאניים של סדר, סמכות והערצת הגיבור, שהיו בסיס למערכת יחסים צבאית של ציות בין המנהיג לתומכיו. אחרי שהיטלר היה למנהיג המפלגה הנאציזם-סוציאליסטית ביולי 1921, היה מבנה הארגוני לסמכותי, ונשלט על-פי עיקרון זה. התנועה, מבנה ופעילויותיה התבססו לחלוטין על עיקרון זה, והוא היה למהות ארגון המפלגה. התפקיד של הפ' שילב את רעיון הכריזמטיות הפוליטית, עדיפות גזעית ומושגי הסמכות הביורוקרטיים של משטר טוטליטרי. גם המבנה הפנימי של כל הארגונים הנאציים, של מפעלי הכלכלה ושל מוסדות החברה, הותאם לפ'. עיקרון זה יושם מחוץ לגרמניה במדיניות המלחמתית, ובכללה רדיפותיה הגזעיות, התפשטות טריטוריאלית וניצול הגזעים ה'נחותים'. גילויי הפ' בחיי המדינה והחברה היו אמורים ליצור מדינה מונוליתית מושלמת, ולהתבטא עד לדרגים הנמוכים ביותר של סמכות ושלטון. ואולם, באורח פרדוקסלי, צריך היה להרחיב את מנגנון המפלגה ואת מנגנון המדינה כדי להגשים את תפקידי הפיקוח של המשטר הטוטליטרי, ודבר זה מנע את היישום המלא של הפ'.